

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

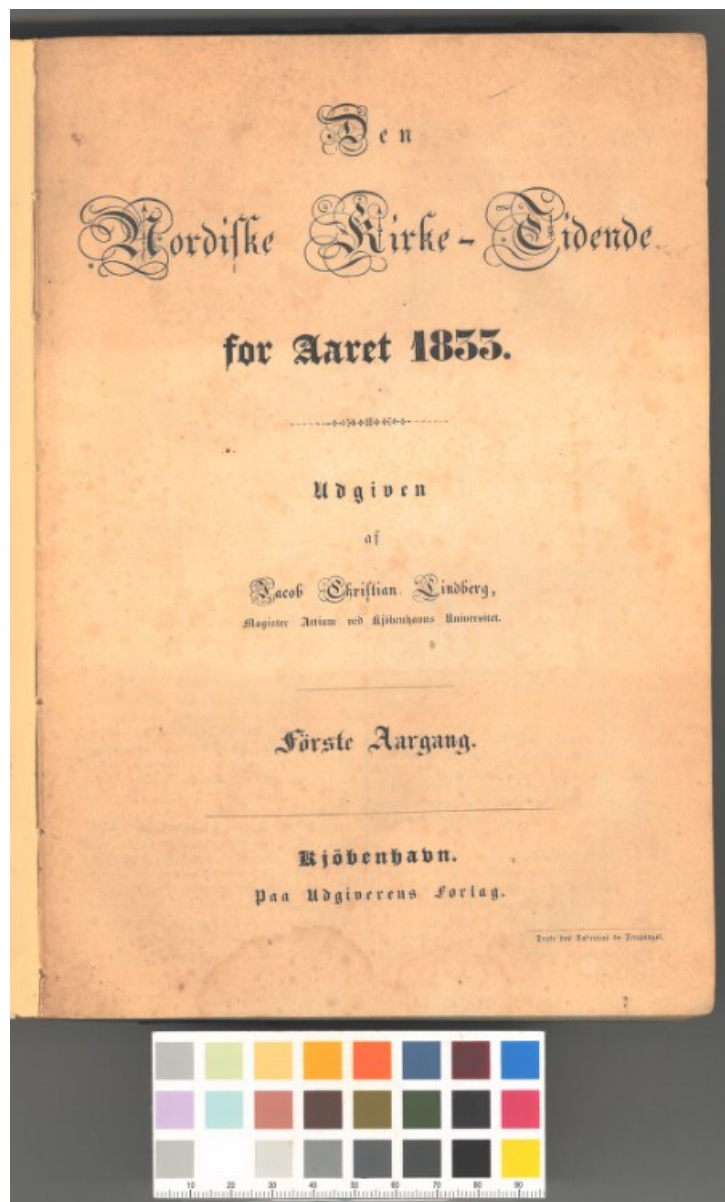
Titel: Om Hr. Dr. og Prof. H. N. Clausen

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Om Hr. Dr. og Prof. H. N. Clausen", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1833_511-txt-shoot-idm98/facsimile.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

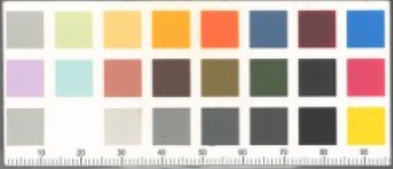

I n d h o l d.

Col.	Col.
<p>Mr. 1. Beretning af Mag. Jac. Chr. Lindberg, Mærkelig Oplysning til en i Raadskiftet for Literat. de Quæd S. 379 ff. indført anordnet Samvirkelse af det i Aaret 1830 foranstaltede Skift af den forordnede Skoledag for Danmark, af Dr. Superintendent N. S. Kappelbach</p> <p>Den danske Bøn. Efter det Trykke, af Cl. Chr. Sarmien</p> <p>Ueennet, af Magister Jac. Chr. Lindberg.</p> <p>Mr. 2. Den Daabte Bogten, af Pastor N. S. Grundtvig</p> <p>Profte Stemmer i Aalebning af Ainal: Fremdring i den danske Statskrets, af Magister Jac. Chr. Lindberg</p> <p>Mitale, af Pastor D. J. Kense</p> <p>Den hvoitrykke Tid, Efter det Trykke af Cl. Chr. Sarmien</p> <p>Selskabs Oplysning af Magister Jac. Chr. Lindberg</p> <p>Mr. 3. Den udbetjete Damer: Kongs, af Pastor N. S. Grundtvig</p> <p>Dr. Pastor J. Lyngs Boret til haad Fremstilling af den kristelige Sag imellem Magister Jac. Chr. Lindberg, og Profen C. J. Viabø, forhaandlet medderet af S. D. Gøls, theologisk Candidat</p> <p>Om det danske Kirke: Ainal, af Magister Jac. Chr. Lindberg</p>	<p>1. Mangelige Folger af Ainal: Fremdring, af Magister Jac. Chr. Lindberg. (Fortsættelse)</p> <p>Mr. 4. Brian og de Danske eller den nye Oplysning. Efter M. Claudino af Cl. Chr. Sarmien</p> <p>Sammittilgæbte: Frihed, af J. D. Berg</p> <p>Mangelige Folger af Ainal: Fremdring (Fortsat), af Magister Jac. Chr. Lindberg</p> <p>Historisk Beretning om det nye Ainals Indførelse i Schleswig: Høstern 1797, (af en ubestemt Forfatter) (Fortsættelse)</p> <p>Prof D. E. Widders Bøger af Caros Danmarks Historie, af Magister Jac. Chr. Lindberg</p> <p>Mr. 5 Til Nord, af Cl. Chr. Sarmien</p> <p>Om Dr. og Prof. J. N. Clausen, af Pastor N. S. Grundtvig</p> <p>Historisk Beretning om det nye Ainals Indførelse i Schleswig: Høstern 1797. (Sluttet) Af en ubestemt Forfatter</p> <p>Mr. 6. Den Fremdringer i Ainal og Alledag, af Prof. P. N. Senger</p> <p>Om Hr. A. C. Jørgens Bøger af historiske Psalmer og Bøger til Børne: Lærebog. Af Magister Jac. Chr. Lindberg. (Fortsættelse). Der danske Mission: Selskabs Biserne, af Magister Jac. Chr. Lindberg</p>
33.	47.
37.	49.
43.	52.
37.	56.
32.	57.
29.	63.
27.	65.
25.	67.
17.	73.
15.	81.
11.	90.
7.	93.

III	IV
<p>Sange ved det danske Missions-Selskabs Meets den 6 Februar 1833, af Pastor C. E. Remme 94.</p> <p>En Samtale mellem Kong Christian, d. Sjette og Hofpredken Erik Pontoppidan, af Magister Jac. Chr. Lindberg 96.</p> <p>Mr. 7. Juleklassens Søndag, af Magister Jac. Chr. Lindberg 97.</p> <p>Om Hr. L. S. Sagens Udømt af historiske Høflaure og Rimm til Borne-Kædeten. (Juni 1804). Af Magister Jac. Chr. Lindberg 100.</p> <p>Om Hæret „Fekner“, af L. L. Sagen 106.</p> <p>Kirkelig Om sin Skænderberg, af Mag. Jac. Chr. Lindberg 110.</p> <p>Enstakkelt Prægt af den nye Opførelse, af Magister Jac. Chr. Lindberg 111.</p> <p>En Samtale mellem Kong Christian, d. Sjette og Hofpredken Erik Pontoppidan, af Magister Jac. Chr. Lindberg 112.</p> <p>Mr. 8. Christoffer Columbus, af Pastor W. S. Svandberg 113.</p> <p>Om Hr. L. S. Sagens Udømt af historiske Høflaure og Rimm til Borne-Kædeten. (Juni 1804). Af Mag. Jac. Chr. Lindberg 113.</p> <p>Rimulig Folger af Rimsal-Jernadring. (Juni 1804). Af Magister Jac. Chr. Lindberg 137.</p> <p>Magten, af Mathias Claudius. Meddelelse af Cl. Chr. Sørensen 142.</p> <p>Pastoral-Slagfald, af Magister Jac. Chr. Lindberg 143.</p> <p>Et Par Ord af Luthers Skrifter, af Magister Jac. Chr. Lindberg 144.</p> <p>Mr. 9. Hellig Tre-Konger Søndag, af E. Nyleng 145.</p> <p>Et Minutens-Reception for udfældet Af Pastor J. D. Ohry 147.</p> <p>Orms Brodskalm, af Magister Jac. Chr. Lindberg 156.</p> <p>Pastor W. S. Svandbergs Hænder i Nordens-Histories, af Magister Jac. Chr. Lindberg 158.</p> <p>Et Par Ord af Luthers Skrifter, af Magister Jac. Chr. Lindberg 160.</p> <p>Mr. 10. En Noll fra de Døds, af Magister Jac. Chr. Lindberg 161.</p> <p>Ses om Hærens Tilværelse, af Pastor C. Tufel 161.</p> <p>De forskellige Danmarks Religion, en Blad-</p>	<p>ding af Hærens, Muhammedanisme og sakk Philolephi. Efter det Lykke, af Candidat Chr. Chr. Østergaard. (Juni 1804) 173.</p> <p>Et Par Ord af Cl. Chr. Sørensen 176.</p> <p>Mr. 11. Det Nye, af Cl. Chr. Sørensen 177.</p> <p>De forskellige Danmarks Religion, en Blad- ding af Peter Joh. Muhammedanisme og sakk Philolephi. Efter det Lykke, af Candidat Chr. Chr. Østergaard. (Juni 1804) 179.</p> <p>Dr. Kadelbachs Julefest, af Magister Jac. Chr. Lindberg 188.</p> <p>Et Par Ord af Cl. Chr. Sørensen 191.</p> <p>Mr. 12. Til Nordens Sange-Den, af Cl. Chr. Sørensen 193.</p> <p>Om Hr. Prof. Juris Boderup Røttunges Indsigt af Rimsal-Jernadring, af Magister Jac. Chr. Lindberg 195.</p> <p>General-Superintendent Anders Efteling om Rimsal-Jernadring 205.</p> <p>Om de hollandske Præsters Forhold til Hr. Efteling Clausen, af Magister Jac. Chr. Lindberg. (Juni 1804) 207.</p> <p>Mr. 13. Til Nordens Sange, af Cl. Chr. Sørensen 209.</p> <p>Om de hollandske Præsters Forhold til Hr. Efteling Clausen, af Magister Jac. Chr. Lindberg. (Juni 1804) 212.</p> <p>Had haer det heret? Forledeles læser Det Af D. C. Prentzen 216.</p> <p>Om Hr. Jønsk Trycks Efteling om Dyrskud Jernadring, af Magister Jac. Chr. Lindberg 221.</p> <p>Mr. 14. Søndag til Paaskefesten af E. Nyleng 225.</p> <p>Salberhol Jøbb, en sakk Prentzen hos Jønsen, af Magister Jac. Chr. Lindberg 227.</p> <p>Hæderer fra General-Superintendenten Calhoun i Hønsdømmet Følken til hans Høflighed, angående de ved den nye Rimsal- fonskabede Endigheder og Røngstjer (Juni 1804) 237.</p> <p>Kirig Compliment til det danske Selskab, af Magister Jac. Chr. Lindberg 240.</p> <p>Mr. 15. Blamtes i Pastor Sagens, af Cl. Chr. Sørensen 241.</p> <p>Til Constitutionen i Hørens Nørgæde, af D. C. Prentzen 243.</p> <p>Om det forskellige jøbb Rimsal til Berg</p>

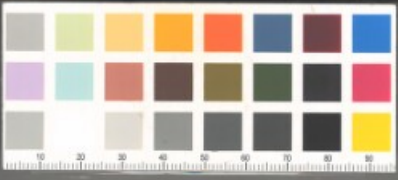
V	VI
<p>for den jødiske Menighed i Kjøbenhavn, af Magister Jac. Chr. Lindberg 246</p> <p>Hæderen fra General-Superintendent Cal- listen i Hveragsdommer Høstern til hans Gæstfærdighed, angaaende de ved denne Aagende foranstaltede Sædigheder og Besøgsfæ- ter (Sætt) 255</p> <p>Nr. 16. Hverags Dom, af Pastor W. S. S. Grønberg 257</p> <p>Hæderens Brev, en rationalistisk Svarene i Jødske, af Magister Jac. Chr. Lindberg. Nogle Udsagninger til Dr. Hoff og hans nye jødiske Amaal, af Magister Jac. Chr. Lindberg 266</p> <p>Teogogryph, af Cl. Chr. Garmisen 271</p> <p>Et Ord af Kæster, af Cl. Chr. Garmisen 272</p> <p>Nr. 17. Dablingen i Winteraaten, af S. Wylern 273</p> <p>Jødske, af Cl. Chr. Garmisen 273</p> <p>Et Forsættelse ved Daaden i den gammel- fættelige Form et væsentligt Stykke af vor Daadspag, eller itte? (Sætt) af Dr. A. S. Kandelbach Den væsentlige Krig eller fættelige Sætt- ligheder i Sætt og Omega, (Sætt) 286</p> <p>Nr. 18. Hæder eller Hæder Kætt, af Cl. Chr. Garmisen 289</p> <p>Et Forsættelse ved Daaden i den gammel- fættelige Form et væsentligt Stykke af vor Daadspag eller itte? (Sætt) af Suppr- intendent Dr. A. S. Kandelbach 294</p> <p>Den væsentlige Krig, eller fættelige Sætt- ligheder i Sætt og Omega. Andet Stykke Om Pastor Dabholm's Dagob. Af Magister Jac. Chr. Lindberg 297</p> <p>Gæder af Cl. Chr. Garmisen 304</p> <p>Nr. 19. Besøgs pag Hættidspag, af T. Sætt 305</p> <p>Et Forsættelse ved Daaden i den gammel- fættelige Form et væsentligt Stykke af vor Daad- pag eller itte? (Sætt) af Superintendent Dr. A. S. Kandelbach 307</p> <p>Den væsentlige Krig, eller fættelige Sætt- ligheder i Sætt og Omega. Tredte Stykke.</p>	<p>Hæderens Dr. Pastor Dabholm som tillær. Af Magister Jac. Chr. Lindberg 315</p> <p>Nr. 20. Til Verdens Fætt, af Cl. Chr. Garmisen 320</p> <p>Et Forsættelse ved Daaden i den gammel- fættelige Form et væsentligt Stykke af vor Daad- pag eller itte? (Sætt) af Superintendent Dr. A. S. Kandelbach 324</p> <p>† Christen Wætt af Prof. W. S. Jødsman. † Døtt Sætt Kætt, af Magister Jac. Chr. Lindberg 332</p> <p>Kættelige Sættninger, af Magister Jac. Chr. Lindberg 333</p> <p>Nr. 21. Pættfætt af S. Wætt 337</p> <p>Angætt Pætt-Døtt, af Cl. Chr. Garmisen 339</p> <p>Det vætt Besøgs Tætt, af T. Sætt 341</p> <p>Om Forsættelse og Sætt i den vætt, Sætt i den gamle Kætt, af J. S. Jøtt, Kætt i Sætt (Sætt) 342</p> <p>Hætt eller Dr. Sætt itte Dætt. Fætt- Sætt af Magister Jac. Chr. Lindberg 351</p> <p>Nr. 22. Jøtt af Sætt eller den vætt Kætt Kætt, af Cl. Chr. Garmisen 353</p> <p>Om Forsættelse og Sætt i den vætt, Sætt i den gamle Kætt, af Kætt J. S. Jøtt (Sætt) 356</p> <p>Om Jøttens Tætt, Sætt og Sætt. Jøttning; I. Jøttens Sætt til den vætt Sætt, af Magister Jac. Chr. Lindberg 358</p> <p>Kættelige Sættninger, af Magister Jac. Chr. Lindberg 364</p> <p>Et Par Ord af Kætt, af Magister Jac. Chr. Lindberg 368</p> <p>Nr. 23. Sætt og Sætt, af Sætt. Sætt Sætt T. Sætt 369</p> <p>Om Sætt og Dr. Pastor Dabholm, af Pastor W. S. Grønberg 371</p> <p>Om Jøttens Tætt, Sætt og Sætt. II. Jøttens Sætt, (Sætt) af Mag. Jac. Chr. Lindberg 382</p> <p>Religions Sætt, af Magister Jac. Chr. Lindberg 384</p> <p>Nr. 24. Johannes Sætt eller Sætt med sin Kættens Dætt, af T. Sætt 385</p> <p>Blade af Jerusalem Sættens Sætt af W. S. Jødsman, Sætt af Magister Jac. Chr. Lindberg 387</p>

VII		VIII	
Bemærkninger angaaende Juleberetning, især i religiøs Henseende, af Cand. Theol. Ludv. Chr. Müller (Hersfort)	389.	(Hersfort) Af Mag. Jac. Chr. Lindberg	385.
Om Jobernes Tros, Subtiltænk og Skikke	393.	Adens Straaf, af J. S. Jørgen, Hensat i Theologien	376.
11. Jobernes Forsamlingsfest (Stauter) III Joberns Fødselsdag, af Magister Jac. Chr. Lindberg	396.	Nr. 30. Om Hr. Pastor P. C. Stenversen Guds Beskyttelse med den danske Gæstfrihed i Almindelighed, og Hr. Biskop A. Jørgmann i særdeleshed, af Magister Jac. Chr. Lindberg	481.
Kirkelige Efterretninger, af Magister Jac. Chr. Lindberg	401.	Literatur, af Magister Jac. Chr. Lindberg Gaade, af Cl. Chr. Sørensen	494.
Nr. 25. Bemærkninger angaaende Juleberetning især i religiøs Henseende, af Cand. Theol. Ludv. Chr. Müller (Stauter)	401.	Nr. 31. Føst Mødet og Mødeten III. Peteren af Pastor W. A. Werels. Meddelelse af Pastor S. H. Berg	497.
En mærkelig Strid mellem det nye jødiske Ritual og Maanen, af Magister Jac. Chr. Lindberg	409.	Joberns Tros, Subtiltænk og Skikke. VI. Om Slagning hos Joberne, af Mag. Jac. Chr. Lindberg	511.
Nogle Bemærkninger i Anledning af Hr. Pastor og Ullder Daghorns Brev e. s. v. efter en Tros og Gjæringens af Oves J. A. Gørlin til Høllsborg, om, af Magister Jac. Chr. Lindberg	410.	Nr. 32. Brevs Sted den trede August 1833, af Magister Jac. Chr. Lindberg	513.
Kirkelige Efterretninger af Magister Jac. Chr. Lindberg	444.	Et Ord i Anledning af den kirkelige Strid i Skagelse, af J. Maden	515.
Nr. 26. J. Koster ved Biskop Thomas Ringes Brev, af T. Gørlin	417.	Kirkelige Efterretninger, af Magister Jac. Chr. Lindberg	520.
Om Jobernes Tros, Subtiltænk og Skikke. IV Om Jobernes Færd og Dødsfald og Begraavelse, af Magister Jac. Chr. Lindberg. Her jeg frelsen mig med Bidel og Sandhed? Et Forsøgsforsøg med Recter Gørlin-gaards Hæder, af P. A. Jørgen, Sognepræs, om, af Magister Jac. Chr. Lindberg. Kirkelige Efterretninger, af Magister Jac. Chr. Lindberg	419.	Om Jobernes Tros, Subtiltænk og Skikke. VII. Om Jobernes Tros-fest. VIII. Om Jobernes Jørgen med Hensyn til Mod og Drille, af Mag. Jac. Chr. Lindberg	525.
Dødsprog, af Cl. Chr. Sørensen	432.	Nr. 33. Om Digteren Francisco Petrusen (Hersfort) af Herman J. S. Jørgen	520.
Nr. 27. Om de kirkelige Stridigheder i Skagelse og Dage af Magister Jac. Chr. Lindberg	433.	Et For Ord af Kæder, af Magister Jac. Chr. Lindberg	541.
Om Jobernes Tros, Subtiltænk og Skikke. V. Om Purians-Festen, af Magister Jac. Chr. Lindberg	446.	Nr. 34. St. Nikolai den trede August og videre, af T. Gørlin	545.
Dødsprog af Cl. Chr. Sørensen	448.	Om Digteren Francisco Petrusen (Stauter) af Herman J. S. Jørgen	547.
Nr. 28. Brev til Digtetstrikken om end en „Lidelig Hensetning“ af T. Gørlin	449.	Om Jobernes Færd og dens Forsætt, Christen Peteren, Samt i Land (Hersfort). Af Magister Jac. Chr. Lindberg	555.
Om Jobernes Færd og dens Forsætt, Christen Peteren, Samt i Land. (Hersfort). Af Magister Jac. Chr. Lindberg	451.	Nr. 35. Betragtninger over Bøden af J. Sørensen. Brev, af Theol. Student Chr. Sigt. Ley. (Hersfort)	561.
Nr. 29. Om Jobernes Færd og dens Forsætt, Christen Peteren, Samt i Land.	451.	Kirkelige Efterretninger, af Magister Jac. Chr. Lindberg	571.
		Johan Peter Skrup, et Møde: Brev af Magister Jac. Chr. Lindberg	575.
		Nr. 36. Spørgsmaal om Dana-Læren, Ledses rette Læres fra Jørgen, af T. Gørlin	577.

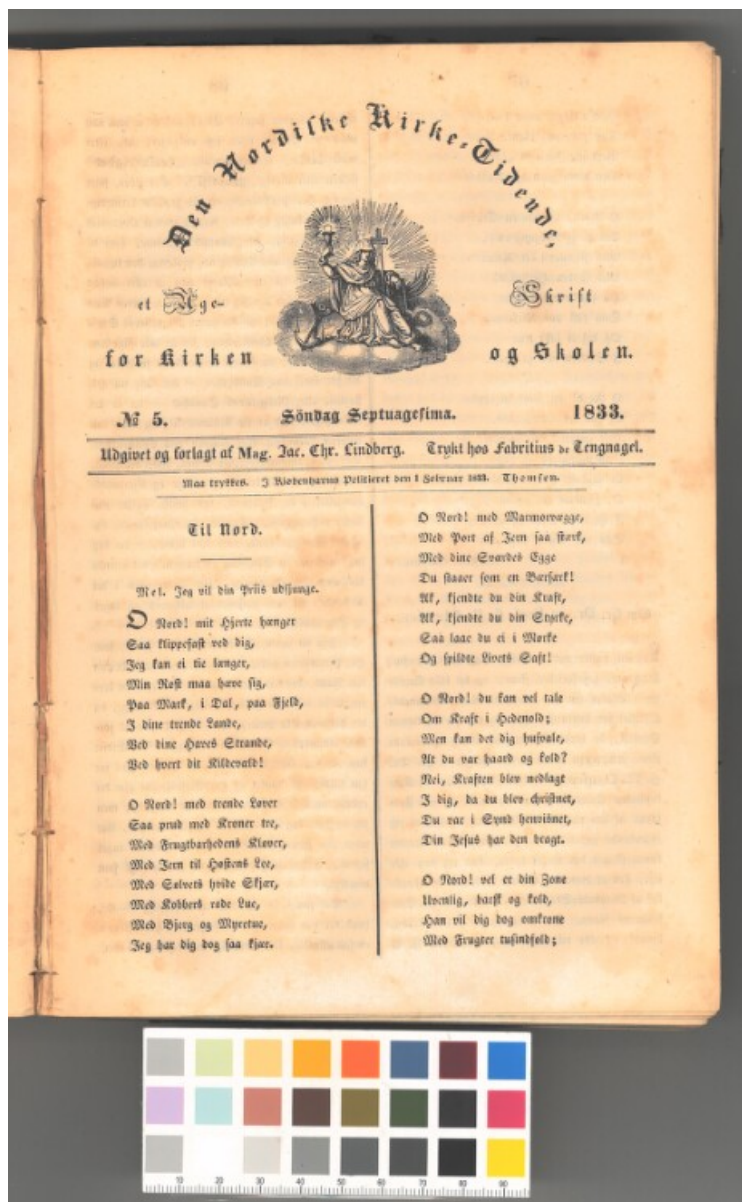

IX	X
<p>Betragtninger over Bibelen af J. Grundtvig. Aan. af Theol. Student Chr. Sigfr. Lee. (Sluttet) 579.</p> <p>Skriftbeholdnings Indførelse paa Island, af Cand. i Theologien L. C. Müller (Forfatter) 585.</p> <p>Nr. 37. Til Christne Bøener. Af Pastor N. F. S. Grundtvig 593.</p> <p>Afregaad i Høsten, af T. Seltjen 597.</p> <p>Christendommens Indførelse paa Island, af Cand. i Theologien L. C. Müller (Sluttet) 599.</p> <p>J. P. Østrop, Minder. Ved af E. Møller Om Verdens Fæst og dens Forfatter, Christen Pedersen, Gaasit i Lund (Forfat.) Af Magister Jac. Chr. Lindberg 619.</p> <p>Nr. 38. Beretning fra Danm. af E. Møller Beretning om Missionen blandt Finer og Lapper indtil Aar 1726, samt Apostelen blandt de norske Finer, Thomas von Welens Levenstid, af Pastor J. P. Østrop (Forfat.) Kirkelige Efterretninger, af Magister Jac. Chr. Lindberg 625.</p> <p>Nr. 39. Beretning om Missionen blandt Finer og Lapper indtil Aar 1726, samt Apostelen blandt de norske Finer Thomas von Welens Levenstid, af Pastor J. P. Østrop (Forfat.) 641.</p> <p>Et Bændstykke af Jung: Stillingen „Him- mel“ Af Vicar J. F. Jørgen 652.</p> <p>Om Verdens Fæst og dens Forfatter, Christen Pedersen, Gaasit i Lund (Forfat.) Af Magister Jac. Chr. Lindberg 655.</p> <p>Kirkelige Efterretninger, af Magister Jac. Chr. Lindberg 656.</p> <p>Nr. 40. Penntætte og Døen i Sagen mellem Dr. Pastor Wassholm og Dr. Stolelærer N. Sørensen, meddele af Magister Jac. Chr. Lindberg 667.</p> <p>Johan Peter Østrop, af Poul. G. Nørregaard. Kirkelige Efterretninger af Magister Jac. Chr. Lindberg 672.</p> <p>Nr. 41. Himmerigs Nige, af E. Møller. Beretning om Missionen blandt Finer og Lapper indtil Aar 1726, samt Apostelen blandt de norske Finer, Thomas von We- lens Levenstid, af Poul. J. P. Østrop (Sluttet) 676.</p>	<p style="text-align: right;">Col.</p> <p>Johan Peter Østrops Levetid, af Pastor P. N. Jørgen (Forfatter) 682.</p> <p>Nr. 42. Johan Peter Østrops Levetid, af Pastor P. N. Jørgen. (Sluttet) 689.</p> <p>Om Verdens Fæst og dens Forfatter, Christen Pedersen, Gaasit i Lund (Forfat.) Af Magister Jac. Chr. Lindberg 700.</p> <p>Nr. 43. Biskop Hans Albrechts Bøn med store Vandpynter, af Magister Jac. Chr. Lindberg 705.</p> <p>Augustin og Monica, af Pastor J. S. Jørgen, Vicariat i Theologien (Forfatter) 707.</p> <p>Kirkelige Efterretninger, af Magister Jac. Chr. Lindberg 719.</p> <p>Rettesfor i Demmen i Sagen mellem Dr. Pastor Wassholm og Dr. Stolelærer N. Sø- rensen, meddele af Cancelliraad Jøh 720.</p> <p>Nr. 44. Min Hjelper, af E. Møller 721.</p> <p>Adreg til Dr. Morten Luthers Minde, af T. Seltjen 722.</p> <p>Augustin og Monica (Sluttet.) Af Pastor J. S. Jørgen, Vicariat i Theologien 724.</p> <p>Kirkelige Efterretninger, af Magister Jac. Chr. Lindberg 731.</p> <p>Nr. 45. Fred om Graven, af E. Møller. Om Dr. Prof. Nilsens Bemærkninger i „Ber- ger-Bønner“ af Mag. Jac. Chr. Lindberg. Kirkelige Efterretninger af Magister Jac. Chr. Lindberg 748.</p> <p>Nr. 46. Tieserens Bøn, af E. Møller. Om Dr. Prof. Nilsens Bemærkninger i „Ber- ger-Bønner“ af Magister Jac. Chr. Lind- berg (Forfatter) 755.</p> <p>Kirkelige og literære Efterretninger, af Ma- gister Jac. Chr. Lindberg 765.</p> <p>Nr. 47. Ofteraars Sang, af T. Seltjen. Om Dr. Prof. Nilsens Bemærkninger i „Ber- ger-Bønner“ af Magister Jac. Chr. Lind- berg (Forfatter) 771.</p> <p>Kirkelige og literære Efterretninger af Ma- gister Jac. Chr. Lindberg 781.</p> <p>Nr. 48. Bønen, af E. Møller 785.</p> <p>Vege Beretning af Dr. M. Luthers om Katholiken til Aar: Cattedet i den Gristne Kirke; meddele af Magister Jac. Chr. Lindberg. (Forfatter) 787.</p> <p>Den kristelige Theologie ved det norske</p>

XI		XII	
	Søl.		Søl.
Frederik's Universitet, af Pæder W. H. Wernke	795.	daad i Krus-Riste i Njedenhoov, af Mag. Jac. Chr. Lindberg	837.
Kirkelige og literære Efterretninger, af Mag. Jac. Chr. Lindberg	799.	Dr. 21. Den hifselig glæde Juleaften, af E. Sellen	833.
Dr. 49. Hilsningerne paa Mellem, af E. Sellen	801.	Om Johannes Tro, Gudstjeneste og Skifte.	
Veels Hviringer af Dr. M. Luthet om Kaldetien til Læres Embedet i den hifselig Kirke, meddeelte af Magister Jac. Chr. Lindberg. (Witten)	801.	XI. De nødvendige Forberedelse for Jober: med Von. (Schantz) XII. Om Johannes Monen: Hadagt, af Magister Jac. Chr. Lindberg	835.
Om Johannes Tro, Gudstjeneste og Skifte.		Ringe af Hr. Bischoffens Clausen over om af hans anaconne Venner, af Magister Jac. Chr. Lindberg.	841.
IX. Om Grundvolden for den robbisfe Synagoge i Tjeneste. X. Om den robbisfe Synagoge i Tjeneste i Almindelighed, af Magister Jac. Chr. Lindberg	807.	Dr. 22. Beskaffenheden af E. Møller	849.
Kirkelige Efterretninger, af Magister Jac. Chr. Lindberg	815.	Om Hr. Klotter, Kammerraad Sankens Videnskabs om Hr. Bischoffens Clausens Barmhæd, af Mag. Jac. Chr. Lindberg	852.
Dr. 50. Guds Verds Beskaffenheden af P. C. Petersen	817.	Om Hr. Prof. Nisens Beskaffenheden i „Berge-Banner“, af Magister Jac. Chr. Lindberg. (Kerist)	854.
Om Johannes Tro, Gudstjeneste og Skifte.		Stenliste til Njodoren fra Hr. Dr. M. Møller, Wiifog were Landets Skift, etc.	861.
XI. De nødvendige Forberedelse for Jober: med Von (Horsfætt) af Magister Jac. Chr. Lindberg	822.	Simeon og Anna af P. C. Petersen	861.
Kirkelige og literære Efterretninger, Witten:		Kirkelige og literære Efterretninger, af Magister Jac. Chr. Lindberg	863.

Den Nordiske Kirke-Tidende.

et Aage-Skrift for Kirken og Skolen.

Nº 5. Søndag Septuagesima. 1833.

Udgivet og forlagt af Mag. Jac. Chr. Lindberg. Trykt hos Fabricius & Tegnengel.

Man trykker. J. Nielsen bærer Detilrettet den 1 September 1833. Thomsen.

Til Nord.

Vel. Jeg vil din Pris udbynde.

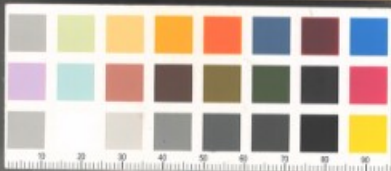
O Nord! mit Hjerte hænger
Saa klæbt ved dig,
Jeg kan ei tie længer,
Min Næst man bære sig,
Paa Mark, i Dal, paa Fjeld,
I dine træde Lande,
Med sine Havns Strande,
Med hørt dit Rikets navn!

O Nord! med træde Løve
Saa pryd med Krenke træ,
Med Frugtbarhedens Kæver,
Med Jen til Høstet Lee,
Med Salvens hvide Skjær,
Med Solberk røde Væ,
Med Hjørg og Myretus,
Jeg har dig dog saa kjær.

O Nord! med Mammevæge,
Med Port af Jen saa stærk,
Med dine Sværdes Egge
Du staver som en Bersek!
Hil, stædte du din Kraft,
Hil, stædte du din Egge,
Saa laac du ei i Marke
Og hylde Lørd East!

O Nord! du kan vel tale
Om Kraft i Hødmød;
Men kan det dig hvide,
At du var haard og feld?
Vel, Krafen blev nedlagt
I dig, da du blev krednet,
Du var i Lynd hennæmet,
Din Jesus har den taagt.

O Nord! vel er din Jone
Hværlig, haaff og feld,
Hav vil dig dog onskene
Med Frugter rufstfeld;

Han klippede pleie kan,
 Kan saae paa blaafe Nore,
 Beslaante Tid med Sone,
 Den Undergjøringes-Bland!

O Reed! du har en Sjæle,
 Der ti af Nidgang vedt;
 Men smuler i det Hjerte
 Med sjelden Hellighed!
 Du skulde ogsaa haae
 Saa fast paa Kirkehaue,
 Og dig ei lade true
 I Synden ned at gaar!

O Reed! du sundom tænder
 Et lys ved Nidsatid,
 Høst underlig det brænder
 Saa purpurad og lid!
 Et saadant Jæres-Sjæle
 O, hændes det herinde
 I Hjerte, Sjæl og Sind,
 Saa var Guds Nige nær!

El. Chr. Sarmien.

Om Hr. Dr. og Prof. H. N. Clausen.

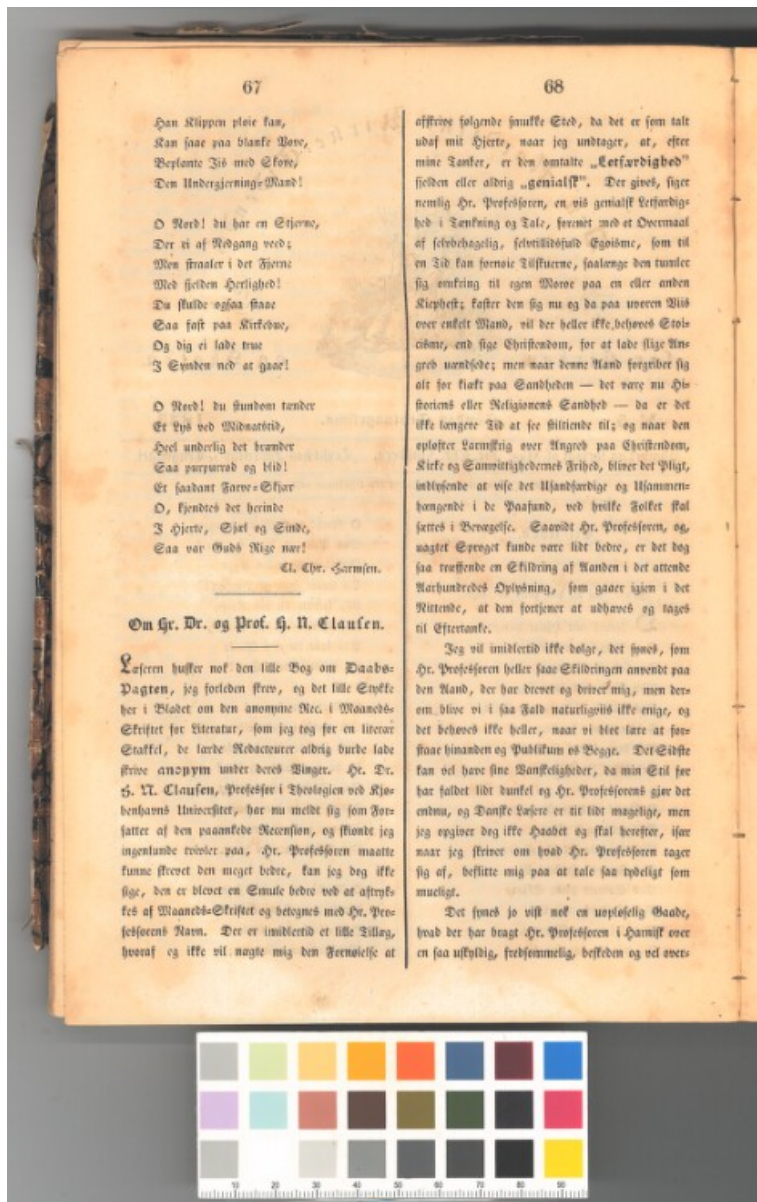
Læsern huller nok den lille Bog om Daad-
 Dagten, jeg forleden skrev, og det lille Synke-
 ber i Blandet om den anonyme Mæ. i Maanedes-
 Skriftet for Literatur, som jeg tog for en literar-
 Staffel, de lærde Redactører aldrig burde lade
 skrive anonymt under deres Ringer. Hr. Dr.
 H. N. Clausen, Professor i Theologia ved Kjø-
 benhavs Universitet, har nu meldt sig som For-
 satter af den paantænde Recension, og skionde jeg
 ingenlunde tvivler paa, Hr. Professoren maatte
 kunne skrevet den meget bedre, kan jeg dog ikke
 sige, den er blevet en Smule bedre ved at aftryk-
 kes af Maanedes-Skriftet og betegnes med Hr. Pro-
 fessorens Navn. Der er imidlertid et lille Tilleg,
 hvoest og ikke vil nægte mig den Hensigt at

aftrykke følgende smukke Eted, da det er som sagt
 udaf mit Hjerte, naar jeg undtager, at, efter
 mine Tanker, er den omtalte „Lærfærdighed“
 sjelden eller aldrig „genial“! Der gives, siger
 nemlig Hr. Professoren, en vis genialt Lærfærdig-
 hed i Tankning og Tale, fremet med et Overmaal
 af selvbeholdelig, selvtilfreds Egoisme, som til
 en Tid kan fornøie Uffruerne, saalænge den tænker
 sig omkring til egen Noree paa en eller anden
 Kløbsk; kaster den sig nu og da paa ureens Midt
 over enkelt Mand, vil der heller ikke behøves Etois-
 chens, end lige Christendom, for at lade slige An-
 greb uændede; men naar denne Mand forgerder sig
 alt for hast paa Sandheden — det være nu Hi-
 storien eller Religionens Sandhed — da er det
 ikke længere Tid at se sligende til; og naar den
 spløtte Værnsling over Angreb paa Christendom,
 Kirke og Samvittighedens Frihed, bliver det Nigt,
 indseende at vise det Mandfærdige og Hammen-
 kongende i de Paasand, ved hvilke Heller skal
 sættes i Bevægelse. Saavdt Hr. Professoren, og
 naagte Eretog kunde være lidt bedre, er det dog
 saa troende en Skildring af Manden i det atten-
 Aarhundredes Ophøning, som gaar igjen i det
 Nutende, at den fortjener at udhæves og læses
 til Eftertanke.

Isz vil imidlertid ikke dolge, det synes, som
 Hr. Professoren heller saae Skildringen anvendt paa
 den Mand, der har drevet og drevet mig, men ders-
 om blive vi i saa Fald naturligvis ikke enige, og
 det behøves ikke heller, naar vi blot lære at for-
 staae hinanden og Publikum os Begy. Det Sidste
 kan vel have sine Sanseligheder, da min Stil see
 har faldet lidt dunkel og Hr. Professorens gjør det
 endnu, og Danske Væjere er tit lidt usagelig, men
 jeg regner dog ikke Haadet og skal heretter, især
 naar jeg skriver om hvad Hr. Professoren tager
 sig af, bestitte mig paa at tale saa tydeligt som
 mueligt.

Det synes jo vist med en usjofelig Gaade,
 hvad det har dragt Hr. Professoren i Samfund over
 en saa uskyldig, fretsommelig, besæden og vel over-

Han klippede pleie kan,
 Kan saae paa blaae Nese,
 Beslaaet Tid med Sone,
 Den Undergjerings-Blaad!

O Reed! du har en Sjæle,
 Der ti af Nidgang ved;
 Men smuler i det Hjerte
 Med sjelden Hellighed!
 Du skulde ogsaa haae
 Saa fast paa Kirkehaue,
 Og dig ei lade true
 I Synden ned at gaar!

O Reed! du sundom tænder
 Et lys ved Nidsatid,
 Høit underlig det brænder
 Saa purpurrød og lid!
 Et saadant Jæres-Sjæle
 O, hændes det herinde
 I Hjerte, Sjæl og Sind,
 Saa var Guds Nige nær!

El. Chr. Sarmien.

Om Hr. Dr. og Prof. H. N. Clausen.

Læseren huller nok den lille Bog om Daad-
 Dagten, jeg forleden skrev, og det lille Synke-
 ber i Blandet om den anonyme Mæ. i Maanedes-
 Skriftet for Literatur, som jeg tog for en literar-
 Staffel, de lærde Redactører aldrig burde lade
 skrive anonymt under deres Ringer. Hr. Dr.
 H. N. Clausen, Professor i Theologia ved Kjø-
 benhavs Universitet, har nu meldt sig som For-
 satter af den paantænde Recension, og skjønte jeg
 ingenlunde tvivler paa, Hr. Professoren maatte
 kunne skrevet den meget bedre, kan jeg dog ikke
 sige, den er blevet en Smule bedre ved at aftryk-
 kes af Maanedes-Skriftet og betegnes med Hr. Pro-
 fessorens Navn. Der er imidlertid et lille Tilleg,
 hvoest og ikke vil nægte mig den Hensigt at

aftrykke følgende smukke Etod, da det er som sagt
 udaf mit Hjerte, naar jeg undtager, at, efter
 mine Tanker, er den omtalte „Lærfærdighed“
 sjelden eller aldrig „genial“! Der gives, siger
 nemlig Hr. Professoren, en vis genialt Lærfærdig-
 hed i Tankning og Tale, fremet med et Overmaal
 af selvbeholdelig, selvtilfreds Egoisme, som til
 en Tid kan fornøje Tilhørerne, saalænge den tænder
 sig omkring til egen Nøse paa en eller anden
 Kløbsk; kaster den sig nu og da paa ureens Blod
 over enkelt Mand, vil der heller ikke behøves Etois-
 chisme, end lige Christendom, for at lade slige An-
 greb uændede; men naar denne Mand forgyder sig
 alt for hast paa Sandheden — det være nu Hi-
 storien eller Religionens Sandhed — da er det
 ikke længere Tid at se sitende til; og naar den
 eksploderer i en eller anden Angreb paa Christendoms,
 Kirke og Samvittighedens Frihed, bliver det Nødt,
 indseende at vise det Mandfærdige og Hammen-
 kongende i de Paasand, ved hvilke Heller skal
 sættes i Bevægelse. Saavdt Hr. Professoren, og
 nægtet Eretog kunde være lidt bedre, er det dog
 saa troende en Skildring af Manden i det atten-
 Aarhundredes Ophøring, som gaar igjen i det
 Nutidende, at den fortjener at udhæves og læses
 til Eftertanke.

Det vil imidlertid ikke dolge, det synes, som
 Hr. Professoren heller saae Skildringen anvendt paa
 den Mand, der har drevet og drevet mig, men ders-
 om blive vi i saa Fald naturligvis ikke enige, og
 det behøves ikke heller, naar vi blot lære at for-
 staa hinanden og Publikum os Begy. Det Sidste
 kan vel have sine Sanseligheder, da min Etod
 har kaldet lidt dunkel og Hr. Professorens gjør det
 endnu, og Danske Væjere er tit lidt usagelig, men
 jeg regner dog ikke Haudet og skal heretter, især
 naar jeg skriver om hvad Hr. Professoren tager
 sig af, bestitte mig paa at tale saa tydeligt som
 mueligt.

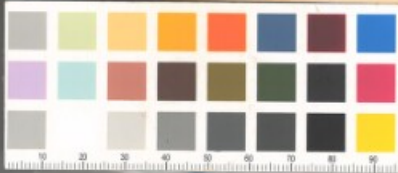
Det synes jo vist med en usagelig Gaade,
 hvad det har dragt Hr. Professoren i Samfund over
 en saa uskyldig, fremsættelig, besæden og vel over-

vi et Bøg, som den lille om Daabø-Pagten, hvor jeg slet ikke gaar offentlig men blot de-ferens afkærlig, og indrammer Hr. Professorens og hans Parti at den Samvittigheds-Frihed jeg forlangte for mig og mine Tredes-Tovante, uden i minste Maade at påtælle paa det store Fortræn, hele den Danske Besigtning skænker os. Dette som en uoplyst Gaade og det Andet er ligesom Dette, at Hr. Professorens kalder det „en forvirret og forvirrende“ Tale, naar jeg, i Anledning af Hr. Stifts-Prest Clausens udelagte Samvittigheds- og bånd Paasand, at Daabø-Pagten skulde forandres efter hans Hoved for os Alle, verslættede, det sig slet ikke an, da vi sammeldags Christne, der troe paa Daaben, som et Afsindssediment og Gudsordets Bånd i den Hellig-Mand" umulig kan give vor Munde til, at Vilkaarene, hvorpaa Daaben er så meddelst, forandres for vor Barm. Troer nemlig end Hr. Professorens, at vor Trost for, at Daaben derved vilde tabe sin Kraft og Gyldighed, er aldeles grundet, saa maa han jo dog indse, at naar vor Tro er forskellig fra hans, da lider den Bødd, naar den skal rette sig derved, og som Theologisk Professor, maa han jo ogsaa vide, at de Christne fra Kristus Tid har gjort sig Samvittighed over at forandre langt mindre væsentlige Ting ved Maade-Midlerne, end Daabø-Pagten er, som end ikke Paven i Rom vovede at røre ved. Paasand jeg desfor end i min lille Bøg, at vor Daabø-Pagt i den Danske-Lutheriske Stats-Kirke er den samme som i Apostel-Kirken, og troer end Hr. Professorens andenledes, og kan han end ikke forhaare, at denne Paasand er nødvendig, naar den Danske-Lutheriske Stats-Kirke skal gjælde for ægte Christelig, saa maatte han jo dog indse, at det var ber en Bisag, da Sagen jo her kun var, om Daabø-Pagten i den Danske-Lutheriske Stats-Kirke skulde forandres, uden at vi, som vilde bliue ved det Gamle, sit Lov dertil. Vilde altsaa Hr. Professorens videnskabelig bestræbe min foranstætte Paasand om den Apostoliske Rigtighed af

den Danske Stats-Kirkes udgaaende Daabø-Pagt, da synes det jo høst lattetigt at søgte sig over Paasanden, hvor den stod nogen og blotter, i Taler en ved de rigtige Samvittigheds-Frihed, isædenfor at presse Etude med den som den er indført i „Kirken Gienmale“ og oplyst gennem mine Afhandlinger i Theologisk Maanedsskrift „Om den sande Christendom“ og „Om Christendommens Sandhed“. Paa en Gang derved både at ignorere hvad Taler var og maatte være om i Bogen, om Daabø-Pagten, og Alt hvad jeg har skrevet om den Paasand, Hr. Professorens vilde slaae sig til Rødder paa, synes virkelig saa uforsnuistigt, at jeg vel maatte stalle Neckensten, saa længe han var anonym, men nu, da jeg ser, det er Hr. Professorens selv, gjør jeg det naturligvis ikke længer; thi jeg har alt for højt minde Lovet, at jeg virkelig erkender en vis Forskjæbelse i hans Tanke-Gang og Fremgangs-Maade, som gjør, at han ikke skal hales min bekæmpelse.

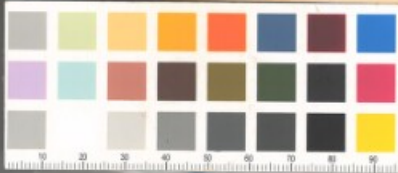
Forudat nemlig, hvad jeg længe har følt mig tvungen til at forabholte om Hr. Professorens, at hans Tanke-Gang har noget vist Daveligt ved sig, da er paa en Gang både Gaarden løst og Kampens Nødvendighed klar for alle dem, der ei kan taale Pover-Naget under nogen Skikkelse; thi naar man gaar ud fra den Grund-Sætning, at Læg-Solk og Menig-Mand skal troe, eller dog lade som de troe, hvad Præsterne vil, og at Præsterne igjen skal følge Skriften, som den fretolkes af de Theologiske Professorer, og at for Nødvendigt skal Skriften fortolkes i den Danske Stats-Kirke efter Hr. Professorens Clausens Hoved, see da, men ogsaa kan da, synes mig, kommer det Jomst og Forskjæbelse i Neckensten over min lille Bøg om Daabø-Pagten, som i hele Hr. Professorens Tanke-Gang, forsaavidt jeg kan slutte mig til den. Selv kan Hr. Prof. meget gjerne troe, at dette Slags Paasand er meget see gavnligt og liberalt, til at fortjene saa forhad og Raan, og at vi smukt burde maide med jaaligt Samvittigheds-Frihed, som derved lader sig seere, ja,

viert Døgn, som den lille om Daabø-Pagten, høri jeg slet ikke gaar offentlig men blot de-
 fenfiv ifærth, og indrammer Hr. Professorens og
 hans Parti at den Samvittigheds-Frihed jeg for-
 langer for mig og mine Trede-Forvandre, uden i
 minste Maade at påtælle paa det store Fortrøn, hele
 den Danfke Vegningsting skænker os. Dette som
 en uoplyst Gaade og det Andet er ligesom Dette,
 at Hr. Professorens kalder det „en forvirret og
 forvirrende" Tale, naar jeg, i Anledning af
 Hr. Stifts-Prest Clausens udelte Samvittigheds-
 og hand Paastand, at Daabø-Pagten skulde
 forandres efter hans Hoved for os Alle, ve-
 stattede, det sig slet ikke an, da vi sammeldags
 Christne, der troe paa Daaben, som et Afsen-
 sedeligt og Gængseligt Bad i den Hellig-Mand"
 umulig kan give vor Munde til, at Vilkaarene,
 hvorpaa Daaben er så meddelst, forandres for vor
 Barm. Troer nemlig end Hr. Professorens, at vor
 Trost for, at Daaben derved vilde tabe sin Kraft
 og Gyldighed, er aldeles ugundigt, saa maa
 han jo dog indse, at naar vor Tro er forskellig
 fra hans, da lider den Bødd, naar den skal rette
 sig dertil, og, som Theologisk Professor, maa han
 jo ogsaa vide, at de Christne fra Kristus Tid har
 gjort sig Samvittighed over at forandre langt mindre
 væsentlige Ting ved Maade-Midlerne, end Daabø-
 Pagten er, som end ikke Paven i Rom vovede
 at røre ved. Paastod jeg dertil end i min lille
 Bøgg, at vor Daabø-Pagt i den Danfke-Lut-
 therfke Stats-Kirke er den samme som i Apo-
 stel-Kirken, og troer end Hr. Professorens anden-
 ledet, og kan han end ikke forhaare, at denne
 Paastand er nødvendig, naar den Danfke-Lut-
 therfke Stats-Kirke skal gjælde for ægte Chri-
 stelig, saa maatte han jo dog indse, at det var
 ber en Bisag, da Sagen jo her kun var, om
 Daabø-Pagten i den Danfke-Luttherfke Stats-
 Kirke skulde forandres, uden at vi, som vilde
 bliue ved det Gamle, sit Lov dertil. Vilde altsaa
 Hr. Professorens videnskabelig bestræbe min foran-
 ferte Paastand om den Apostoliske Rigtighed af

den Danfke Stats-Kirkes ædgyldige Daabø-
 Pagt, da synes det jo høst lattetigt at søgte sig
 over Paastanden, hvor den stod nogen og blotter,
 i Talen om vor dengyldige Samvittigheds-Frihed,
 isædenfor at presse Etude med den som den er ud-
 færet i „Kirkenes Gienmale" og oplyst gienom
 mine Afhandlinger i Theologisk Maanedsskrift „Om
 den sande Kristendom" og „Om Kristen-
 dommens Sandhed". Paa en Gang derved
 haade at ignorere hvad Talen var og maatte røre
 om i Bøgen, om Daabø-Pagten, og Alt hvad jeg
 har skrevet om den Paastand, Hr. Professorens vilde
 slaae sig til Rødder paa, synes virkelig saa ufors-
 mæstigt, at jeg vel maatte stalle Neckensten, saa
 længe han var anonym, men nu, da jeg ser, det
 er Hr. Professorens selv, gjør jeg det naturligvis
 ikke længer; thi jeg har alt for høgt minde Lovet,
 at jeg virkelig erkender en vis Enhængens i hand
 Tanke-Gang og Fremgangs-Maade, som gjør, at
 han ikke skal stilles min bekæmpet.

Jerubjat nemlig, hvad jeg længe har følt mig
 tvungen til at forabholte om Hr. Professorens, at
 hand Tanke-Gang har noget vist Daveligt ved
 sig, da er paa en Gang daade Gaarden løst og
 Kampens Nødvendighed klar for alle dem, der ei
 kan taale Pover-Naget under nogen Skikkelse; thi
 naar man gaar ud fra den Grund-Sætning, at
 Læg-Solk og Menig-Mand skal troe, eller dog
 lade som de troe, hvad Præsterne vil, og at
 Præsterne igjen skal følge Skikken, som den
 fretolkes af de Theologiske Professorer, og at
 for Nødvendigt skal Skikken fastholdes i den Danfke
 Stats-Kirke efter Hr. Professorens Clausens Hoved,
 see da, men ogsaa kan da, synes mig, temmelig
 det Jomfæt og Enhængens i Neckensten over min
 lille Bøgg om Daabø-Pagten, som i hele Hr. Pre-
 fessorens Tanke-Gang, forsaavidt jeg kan slutte
 mig til den. Selv kan Hr. Prof. meget gjerne
 troe, at dette Slags Paastand er meget see gængs-
 ligt og liberalt, til at fortjene saa forhadet et Raad,
 og at vi smukt burde maide med jaaligt Samvit-
 tigheds-Frihed, som derved lader sig seere, ja,

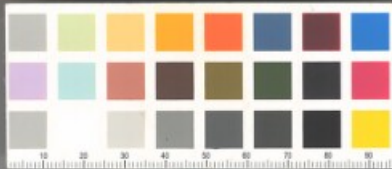

Jeg har endogaa for lange siden indrømmet, at Man, ved strængt konsekvent at følge de fleste Protestantske og for de katolske Theologers grundløse Paastand om Skriften, maatte komme til dette ligesaa urimelige som yderst intelerante Resultat; men derfor maa jeg ligesaa videnskabelig bekæmpe dette pønsige Skolemestreskab og borgerlig Snæde at frembyde de værste praktiske Følger af den feeleerte Tankes Gang. Da nu min borgerlige Stilling er saa ringe, at jeg kun med Væmmen kunde vove imod Hr. Stiftsprovst Clausens Angreb paa Daabs-Pagten, saa var det mig nedvendigt at skrive den lille Bøg derom, hvori jeg vilse, at Man aldrig med Nætte kunde nede enten mig eller Nogen til enten at lade en anden Daabs-Pagt oprettes med voer Børn end der er oprettet med os, eller at lade dem beskæffes i en anden Daabs-Pagt end der er oprettet med dem, saa at naar jeg f. Ex. ikke i den Danske Stats-Kirke kunde faae mine Børn konfirmerede i den Daabs-Pagt, jeg har oprettet baade for dem og med dem, da nedtes jeg til at træde ud af Stats-Kirken. Naagaa jeg imidlertid der var villig nok til at anstaa alle dem en anden Daabs-Pagt, der anstaa det; skaldes vil jeg ogsaa her være villig nok til at indrømme Hr. Prof., at den lille Bøg, tredt af sin Ilydhed, maatte være ham ubehagelig, naar han vilde have Lag-Mands Umyndighed i Troes-Sagtes og Præsternes Uafhængighed af den for Diakoner bløvsende Theologiske Professor gjort til Princip i den Danske Stats-Kirke. Han kunde der i saa Fald umulig formilde, at jeg foretog dobbelte Formulater, mellem hvilke Præsterne kunde have frit Valg, naar Solter saa igjennem, i Hensynde til Naade-tilbederne, havde frit Valg mellem Stats-Kirkens Præster; thi derved lydbedes netop paa det Klædte Principet om almindelig Samvittigheds-Skibed i Troes-Sager, som dog paa ingen Maade leder sig fremme med den Theologiske Professors Dictatur. Vilde nu Hr. Prof. have vedkiende sig det Princip, jeg anseer for Sjælen i hans Tankes Gang,

da var Decisionsen blevet ganske anderledes og Sagen havde været forskjellig; men hvad enten han nu ikke er sig Principet tydelig bekiend eller han havde andre Grunde til ikke at bære af efflere sig for Samvittigheds-Lvng i Troes-Sager, saa valgte han heller at ignorere det historiske Sprogmaas, Bogen beskæffede, aldeles, og at tage den i Skole, som om den var et Specimen over det almindelige kirkelivshistiske Sprogmaas; hvorend det led sig bevise, at Forsagelsen af Djævelen allerede i Apostlenes Tid havde hørt til de Christnes Daabs-Pagt. Eer, ders ved et naturligt Taln mellem os bliver sklar, thi jeg kiender ved mig og Hr. Professoren kiender ved sig: jeg kiender ved det, jeg skriver om, at Ingen maa nede os til at giare den Forandring i vor Daabs-Pagt, Hr. Stiftsprovst Clausen vil have foreskrevet i den Danske Stats-Kirke, og Hr. Professoren bliver ved at ignorere det og at lade som Sagen er, at jeg har skrevet et slet Specimen i Kirke-Histories, som jeg ikke blot skal have Røst for af Hr. Professoren, men mange Uraaf til, fordi jeg, ved at udgiare det forklædte Tal, formæder den umyndige Mængde.

Hvorend nu disse Par Ord kan bidrage til at give Leserne Ved over Hr. Professorens og mit Mellemværende, saer man at see, men jeg har i det Mindste gjort mit Bedste dertil, og vil Hr. Professoren nu være ligesaa aabenhjertig og beslutte sig paa samme Tidlighed, da trives jeg slet ikke om, at Sagen is snart vil klare sig, om jeg end skulde have skilet i min Formodning om Sammenhængen i Hr. Professorens Tankes Gang, hvad det kan see, da Man i vore Dage sjædsomlig tenker sig intet usikkert, at det var intet Under om haade Hr. Professorens og min Skrift har Eyre deen.

Skulde især Hr. Professoren kunne besinde sig paa, hvilken enten religiøs eller historisk Sandhed, han mennde, jeg i mine Dage har angrebet, da vilde han paa en Gang giare et Beviis paa sin Uverlighed og forblinde mig, ved

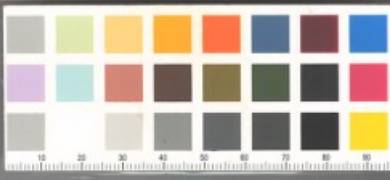

Jeg har endogaa for lange siden indrømmet, at Man, ved strængt konsekvent at følge de fleste Protestante og for de katolske Theologers grundløse Paastand om Skriften, maatte komme til dette ligesaa urimelige som yderst intelerante Resultat; men derfor maa jeg ligesaa videnskabelig bekæmpe dette pønsede Skolemestreskab og borgerlig Snæde at frembyde de værste praktiske Følger af den feeleerte Tankes Gang. Da nu min borgerlige Stilling er saa ringe, at jeg kun med Væmmen kunde vove imod Hr. Stiftsprovst Clausens Angreb paa Daabs-Pagten, saa var det mig nedvendigt at skrive den lille Bogen derom, hvortil jeg vilde, at Man aldrig med Næste kunde vende enten mig eller Bogen til enten at lade en anden Daabs-Pagt oprettes med voer Børn end der er oprettet med os, eller at lade den beskaffes i en anden Daabs-Pagt end der er oprettet med os, saa at naar jeg f. Ex. ikke i den Danske Stats-Kirke kunde faae mine Børn konfirmerede i den Daabs-Pagt, jeg har oprettet baade for dem og med dem, da nedtes jeg til at træde ud af Stats-Kirken. Naagaa jeg imidlertid der var villig nok til at anstaa alle dem en anden Daabs-Pagt, der anstaa det; skaldes vil jeg ogsaa her være villig nok til at indrømme Hr. Prof., at den lille Bogen, trods al sin Ulydighed, maatte være ham ubehagelig, naar han vilde høre Lag-Mands Umyndighed i Troes-Lagets Præsternes Uafhængighed af den for Diakoner bløvsende Theologiske Professer gjort til Princip i den Danske Stats-Kirke. Han kunde der i saa Fald umulig formilde, at jeg foretog dobbelte Formulater, mellem hvilke Præsternes kunde bære for Sals, naar Solter saa igjen, i Hensynet til Vaade-Modderne, havde frit Valg mellem Stats-Kirkens Professer; thi derved lyddedes netop paa det klæbte Principet om almindelig Samvittigheds-Skibet i Troes-Laget, som dog paa ingen Maade leder sig fremme med den Theologiske Professors Dictatur. Vilde nu Hr. Prof. have vedkiende sig det Princip, jeg anser for Sjælen i hans Tankes Gang,

da var Decisionsen blevet ganske anderledes og Sjælen havde været forskellig; men hvad enten han nu ikke er sig Principet tydelig bekiend eller han havde andre Grunde til ikke at bære det, eller sig for Samvittigheds-Lag i Troes-Laget, saa valgte han heller at ignorere det historiske Sprogmaas, Bogen beskaffede, aldeles, og at tage den i Skole, som om den var et Specimen over det almindelige kirkelivets Sprogmaas; hvortil det led sig bevise, at Forsagelsen af Djævelen allerede i Apostolens Tid havde hørt til de Christnes Daabs-Pagt. See, ders ved et naturligt Tal mellem os bliver sklar, thi jeg kender ved mig og Hr. Professen bliver ved sig: jeg bliver ved det, jeg skriver om, at Ingen maa mede os til at gjøre den Forandring i vor Daabs-Pagt, Hr. Stiftsprovst Clausen vil have foreskrevet i den Danske Stats-Kirke, og Hr. Professen bliver ved at ignorere det og at lade som Sjælen er, at jeg har skrevet et slet Specimen i Kirke-Histories, som jeg ikke blot skal have skrevet af Hr. Professen, men mange Uaf til, fordi jeg, ved at udgive det forsvarede Tal, formænt den umulige Menning.

Hvortil nu disse Par Ord kan bidrage til at give Leserne Ved over Hr. Professens og mit Mellemværende, faaer man at see, men jeg har i det Mindste gjort mit Bedste dertil, og vil Hr. Professen nu være ligesaa aabenhjertig og beslutte sig paa samme Urdogelighed, da træder jeg slet ikke om, at Sjælen is snart vil klare sig, om jeg end skulde have skrevet i min Formodning om Sammenhængen i Hr. Professens Tankes Gang, hvad det kan see, da Man i vore Dage sjældent kenner saa intelligen, at det var intet Under om haade Hr. Professen og min Skrift har Eyre deen.

Skulde isovrig Hr. Professen kunne besinde sig paa, hvilken enten religiøs eller historisk Sandhed, han mennde, jeg i mine Dage har angrebet, da vilde han paa en Gang give et Bevis paa sin Uverligghed og forblinde mig, ved

at sige det rent ud; thi paa min literære Bane, som i mit hele Liv, har det været min Stolthed at følge Sandheden, saa, har jeg angrebet den, skal jeg angre det, saasandt det vilde mig.

N. F. S. Grundtvig.

Historisk Beretning om det nye Rituals Indførelse i Schleswig-Holsten 1797.
(Stavet.)

Da god og den ephyle Forfatteres Beretning var sig denne Hende i det Helt betraget sigaa er, og saa meget det havde været at ønske, at der ingen Hindringer havde fundet Sted ved at faae den almindelig indført; saa let var det for dem, der kjendte Lærd og Læg i Schleswig-Holsten, at seentse, at den vilde opretholde sine Erfaringer. Blant de Gæstlige maatte den være de strengste Ordre, som deri fandtes deres gamle evangelisk-lutheriske Lærebegreb, og ansaa den for gamle mestgjødt, høist medbydelig; og de Døds, der ikke havde noget at indvende med de i den herskende Gudsbetragtninger, kunde dem hvide Lene, den dem ved den paalagte Træng, som de næsten ansaae for større end den gamle, og den Tare, enten ved ikke at følge den at fremme deres Nærmhed og Forsatte, eller ved at følge den, deres Nærmhed — ikke andet end være høist utrykkelig. Men Nogen ansaae den for en nye Lære og en nye Træe. „Al skal — hedder det — nu ikke mere sange vor gamle Træe, ikke mere bede det gamle Fader Vor“), ikke mere saae

*) Over disse Almind er for Faderens Ordskrivning, som hvide Lærdets erklære. I Lærdens Dødsord Lærdets havde for næsten 30 Aar siden en gammel Lærdetsord den Mønstre, althi at både Lærdet og med Værdens Ved, men ved hvide Færdens is Gange meget vidstelig at forstare det. Ved Kirkeordens indførelse havde deres Beretning, og Færdens blev nu af Kirkeordens indførelse at erklære Fader Vor med de fornemlige Ord.

den gamle Velsignelse, ikke mere hore det rette Evangelium, hvide Jesus har sagt: prædikker Evangelium for alt Kreatur, og Paulus eis klæder den for forbandet, der vilde prædike et andet Evangelium; skal ikke mere hore Luthers Catechismus erklære! Ved Døden skal der ikke forekomme noget om Hverjenden, intet om Lødes pagten, intet om Hævet og Hævede! Nedsaaen erklære man for en Fødem! Prædikatmaal skal falde bort, og Nærmens hvide siglende! Ved dette hvide Maaltid skal Præsten ikke mere, ikke paa den hvide Maate velsigne Vind og Vin, da dog Kristus utrykkelig toler om den velsignede Kalk, som vi velsigne! Den offentlige Gudsbetjening skal forfærdet! Endt vil man og aflasse Døden, Nærmens, Gudsbetjening og Biskop, og gjore os til Hverjender, som Færdens mændene allerede eis det! „Nei! Tal, vi vil leve og der som Christus, og blive ved vor gamle Træe!“ Præsten kunde ikke blive ved til Møde ved at hore sige Døden af deres Dødsord, der detuden opfordrede dem til, nu at vise sig som uforfærdede Hverjender og Hverjender af den gamle Træe; og ved Hverjender utrykkelig de hvide andet, end at de gjorde sig selv midtensigtige for Hverjender. Men paa Gudsbetjeningerne blev de hvide Lærdets ordene enten oven i Hævet af deres Nærmens (Jesus derne) gjættet dem, at dette eller hiint nok maatte hore til deres nye Træe, at de nok had dette eller hiint i deres nye Fader Vor, at de havde St. Hansdag om Vinteren, og Mikkeltdag midt om Sommeren, (Evangel. paa Mikkeltdag er henlagt til 13de E. aft. Tr.) etc. og sig Nærmens gav undertiden Indledning til Sagsmaal og alverlige Optrin, men opbragte og Indvænterne mere og mere mod Hverjenden.

Imidlertid var der under St. Mai 1797 udgaaet et kongeligt Brev til Præsten, angaaende at indføre denne Hvide. Iølge samme Brev den indførelse uden Opsigt og uden foregaaende Hverjendergjærelse og Hverjender fra Prædikatens hvide, og derfor det ikke alt paa omgang kunde

